

Sygn. akt *III AUa 564/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Stachowiak /spr./

Sędziowie: SSA Marta Sawińska

SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Tonak

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2018 r. w Poznaniu

sprawy **W. R. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o zwrot nienależnie pobranych świadczeń

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 3 kwietnia 2017 r. sygn. akt IV U 2132/16

zmienia zaskarżony wyrok i oddała odwołanie.

SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Marta Sawińska
--------------------------------	-------------------------	--------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. decyzją z dnia 29.06.2016 r. znak (...) zobowiązał ubezpieczoną W. R. (1) do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 01.12.2013 r. do 31.03.2014 r. i od 01.01.2015 r. do 30.11.2015 r. w łącznej kwocie 7.680,45 zł z tytułu renty w związku z chorobą zawodową.

W uzasadnieniu wskazał, że ubezpieczona uprawniona jest do pobierania półtorakrotnego świadczenia: emerytury powiększonej o połowę renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Na podstawie nadesłanego zaświadczenia przez zakład pracy w dniu 24.02.2016 r., potwierdzającego fakt, iż w miesiącach od XII/2013 r. do III/2014 r. oraz od I/2015 r. do XI/2015 r. W. R. (1) osiągnęła przychód z tytułu umowy zlecenia, organ rentowy ustalił, iż za okres od 01.12.2013 r. do 31.03.2014 r. i od 01.01.2015 r. do 30.11.2015 r. nie przysługiwało jej prawo do wypłaty dwóch świadczeń.

Odwołująca W. R. (1), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżyła powyższą decyzję w części zobowiązującej ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.12.2013 r. do 31.03.2014 r. i od 01.01.2015 r. do 30.11.2015 r. w kwocie 7.680,45 zł.

Zaskarżonej decyzji zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 138 ust. 6 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 1998 r., nr 162, poz. 1118, z późn. zm.) oraz nieprawidłowe ustalenie stanu faktycznego sprawy wyrażające się w przyjęciu, iż ubezpieczona winna zwrócić nienależnie pobrane świadczenie, bez uwzględnienia faktu, że ubezpieczona znajduje się w bardzo ciężkiej sytuacji majątkowo-osobistej.

Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez odstąpienie od zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.12.2013 r. do 31.03.2014 r. i od 01.01.2015 r. do 30.11.2015 r. w kwocie 7.680,45 zł. Domagała się przy tym zasądzenia od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując twierdzenia zawarte w motywach zaskarżonej decyzji. Informacyjnie wskazał, że jeżeli wnioskodawczyni znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, to winna wystąpić do organu rentowego z wnioskiem o umorzenie powstałej nadpłaty lub rozłożenie nadpłaty na dogodne raty.

W dniu 27.12.2016 r. wnioskodawczyni zgłosiła wniosek o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, nałożonych decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 29.06.2016 r. (k. 26-32 akt sąd.)

Sąd Okręgowy Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że odstąpił wobec wnioskodawczyni od zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01.12.2013 r. do 31.03.2014 r. i od 01.01.2015 r. do 30.11.2015 r. w kwocie 7.680,45 zł. Oraz zasądził od pozwanego na rzecz wnioskodawczyni kwotę 360 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

U podstaw powołanego rozstrzygnięcia legły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Odwołująca W. R. (1) uprawniona była do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. W dniu 20.11.2012 r. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy realizując przedmiotowy wniosek decyzją z dnia 12.12.2012 r. przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia 01.11.2012 r., tj. od miesiąca w którym zgłoszony został wniosek. Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1007,96 zł.

Od 01.02.2013 r. wysokość świadczenia brutto wynosiło 1483,01 zł (w tym 50% renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową, tj. kwota 475,05 zł i 100% emerytury, tj. kwota 1007,96 zł).

W okresie od 04.11- 31.12.2013 r., od 14.01- 31.03.2014 r., od 01.01-30.06.2015 r. i od 01.07-30.11.2015 r. wnioskodawczyni zatrudniona była na podstawie umowy zlecenia w Ośrodku (...) w L.. Pracownik socjalny, by ustalić jaki dochód osiąga odwołująca, żądał od niej w razie potrzeby przedłożenia stosownego zaświadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Na zaświadczeniu zawsze znajdował się zapis, że odwołująca otrzymuje emeryturę.

W ramach zawartej umowy W. R. (1) zajmowała się sprawowaniem opieki nad osobą chorą – sparaliżowanym sąsiadem, rozpalaniem w piecu w mieszkaniu tej osoby, gotowaniem, sprzątaniem. Pracę wykonywała jedynie w sobotę, w niedzielę i święta, bo w pozostałych dniach była inna opiekunka. Odwołująca nie zdawała sobie konsekwencji z podjętego zatrudnienia.

Odwołująca znajduje się w trudnej sytuacji finansowej. Mieszka wraz z mężem J. R. w mieszkaniu komunalnym. Mąż nie pracuje z uwagi na stan zdrowia. Choruje na astmę, rozedmę płuc, refluks żołądkowy. Bierze leki, na

które miesięcznie wydaje ok. 230zł. Mąż odwołującej utrzymuje się jedynie z emerytury żony. Odwołująca cierpi na schorzenie reumatologiczne, z powodu którego otrzymywała rentę. Leczy się też kardiologicznie i neurologicznie.

Małżonkowie R. mają dwójkę dzieci – córkę i syna. Dzieci im nie pomagają, bo sami są w ciężkiej sytuacji. Syn i jego żona są bezrobotni i mają trójkę dzieci. Córka też jest bezrobotna i ma czwórkę dzieci.

Odwołująca i jej mąż niejednokrotnie zwracali się do Ośrodka(...) (...), m.in. z receptami na zakup lekarstw. Często bywało bowiem tak, że gdy wykupili leki to brakowało im na żywność. Korzystali z zasiłków celowych na zakup tych leków. Udzielana pomoc z (...) jest niewystarczająca, gdyż zasiłek celowy może być przyznany co najwyżej dwa razy w roku. Do zasiłku stałego się nie kwalifikują.

Odwołująca chcąc choć w niewielkim stopniu poprawić swoją sytuację finansową, podjęła zatrudnienie w Ośrodku (...) (...) w L.. Z tytułu zatrudnienia, otrzymywała około 300 zł miesięcznie. Pieniądze z zawartych umów zlecenia przeznaczone były na bieżące utrzymanie, zakup żywności i leków, opłaty eksploatacyjne. Znaczna część przeznaczana była na spłatę zadłużenia komorniczego – ok. 400 zł miesięcznie. Pożyczka zaciągnięta została w celu spłaty bieżących opłat. W. R. (1) od 01.12.2015 r. nigdzie już nie pracuje.

Decyzją z dnia 17.03.2016 r. znak (...) organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczeń wypłaconych w zbiegu od dnia 01.04.2016 r., tj. od najbliższego terminu płatności. W związku z zaświadczeniem otrzymanym w dniu 24.02.2016 r., potwierdzającym osiąganie przychodu oraz oświadczeniem z dnia 16.03.2016 r. o osiągnięciu przychodu z tytułu zatrudnienia, Zakład zawiesił wypłatę świadczeń w zbiegu.

Decyzją z dnia 16.05.2016 r. organ rentowy po rozpatrzeniu wniosku z dnia 31.03.2016 r. wznowił wypłatę renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową od dnia 01.04.2016 r., tj. od miesiąca w którym wstrzymano wypłatę świadczenia.

Decyzją z dnia 29.06.2016 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zobowiązał ubezpieczoną W. R. (1) do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 01.12.2013 r. do 31.03.2014 r. i od 01.01.2015 r. do 30.11.2015 r. w łącznej kwocie 7.680,45 zł z tytułu renty w związku z chorobą zawodową.

Ustalenia faktyczne w sprawie sąd poczynił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał w postaci dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a także zeznań przesłuchanych świadków. Sąd I instancji uznał te dowody za miarodajne; ich treść nie była zresztą kwestionowana przez strony.

Sąd Okręgowy przywołał treść przepisu art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity – Dz. U z 2015 r., poz. 748, dalej „ustawa systemowa”) zgodnie z którym , osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Zakład może odstąpić od żądania zwrotu należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin ich płatności albo rozłożyć je na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności lub kwota nienależnie pobranych świadczeń nie przewyższa kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 84 ust. 8 ustawy systemowej).

Z kolei artykuł 138 ust. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. (tekst jednolity – Dz. U. z 2015 r., poz. 784, ze zm.) stanowi zaś, że organ rentowy może odstąpić od żądania zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, zmniejszyć wysokość potrąceń, ustaloną zgodnie z art. 140 ust. 4 pkt 1, lub zawiesić dokonywanie tych potrąceń na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności.

W przekonaniu Sądu żądanie zwrotu świadczeń winno nastąpić w sytuacji, gdy istnieją uzasadnione postawy i realne możliwości ściągnięcia tych należności. W przedmiotowej sprawie organ rentowy nie dokonał, w ocenie Sądu, prawidłowej analizy sytuacji finansowej oraz zdrowotnej wnioskodawczyni i jej rodziny. Wbrew dokonanej przez organ rentowy ocenie, w sprawie zachodziły przesłanki uzasadniające odstąpienie od żądania zwrotu pobranej z tytułu renty. Na etapie postępowania rentowego jak i postępowania sądowego, ubezpieczona wskazała obiektywne

okoliczności uzasadniające wniosek o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Z dowodów zgromadzonych w postępowaniu wynika, że obecnie z uwagi na trudną sytuację materialną, rodzinną i zdrowotną wnioskodawczyni nie jest w stanie zwrócić pobranego świadczenia. Z zeznań powołanych w sprawie świadków i samej odwołującej, wynika, że zaspokojenie roszczeń organu rentowego w zasadzie pozbawia ją możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Z zeznań wszystkich powołanych w sprawie świadków wynika, że odwołująca znajduje się w trudnej sytuacji finansowej. Wraz z mężem utrzymuje się jedynie z własnej emerytury, pozostającej w zbiegu z rentą z tytułu niezdolności do pracy. Mąż nie pracuje z uwagi na stan zdrowia. Sama odwołująca jest osobą schorowaną. Oboje przeznaczają sporą część pieniędzy na zakup leków. Dzieci małżonków R. – córka i syna nie pomagają rodzicom finansowo, gdyż sami są bezrobotni i mają na utrzymaniu własne rodziny. Świadczenie emerytalne ubezpieczonej pomniejszone jest o zajęcia komornicze. Pożyczka zaciągnięta została w celu spłaty bieżących opłat. Wnioskodawczyni z uwagi na trudną sytuację materialną korzysta ze wsparcia socjalnego. Niejednokrotnie zwracała się do Ośrodka (...) (...). Małżonkowie korzystali z zasiłków celowych na zakup leków, na których zakup miesięcznie musieli przeznaczyć 200-300 zł. Udzielana pomoc z (...) jest niewystarczająca, gdyż zasiłek celowy może być przyznany co najwyżej dwa razy w roku. Do zasiłku stałego się nie kwalifikują.

Sąd Okręgowy ocenił, że odwołująca, chcąc choć w niewielkim stopniu poprawić swoją sytuację finansową, podjęła zatrudnienie w Ośrodku (...) (...) w L..

Z tytułu zatrudnienia, otrzymywała około 300 zł miesięcznie. Pieniądze z zawartych umów zlecenia przeznaczane były na bieżące utrzymanie, zakup żywności i leków, opłaty eksploatacyjne.

Fakt wsparcia udzielanego przez instytucje pomocy społecznej przemawia w ocenie Sądu za uznaniem, że obecnie wnioskodawczyni nie jest w stanie samodzielnie ponosić kosztów swojego utrzymania.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd dał wiarę przedstawionym w sprawie dowodom, w szczególności zeznaniom świadków i samej odwołującej, że występują szczególnie uzasadnione okoliczności uzasadniające odstąpienie od żądania zwrotu pobranej z tytułu renty.

W przypadku zwrotu świadczeń odwołująca i jej mąż, pozostający na jej utrzymaniu, zostaliby w konsekwencji pozbawieni możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

Pozwany nie kwestionował zeznań świadków oraz wiarygodności dokumentów i nie przedstawił dowodów przeciwnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. uwzględniając uzasadnione odwołanie, zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł co do istoty sprawy (punkt 1 sentencji wyroku).

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c., przy zastosowaniu § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1800), zasądzając je od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej w wysokości stawki minimalnej, w kwocie obowiązującej w dniu wniesienia odwołania.

Organ rentowy zaskarżył wyrok w całości, składając apelację i podnosząc zarzut:

- naruszenia art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. poprzez wydanie wyroku ponad treść zaskarżonej decyzji i orzeczenie w zakresie odstąpienia od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w sytuacji, gdy przedmiotem zaskarżenia była decyzja zobowiązująca do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, a nie do odstąpienia od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia;

- naruszenia art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. poprzez rozstrzygnięcie w zakresie odstąpienia od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w sytuacji, gdy wniosek w tym przedmiocie został dopiero złożony w toku niniejszego postępowania i nie był jeszcze rozstrzygnięty przez organ rentowy;

- naruszenia art. 138 ust. 1 i 2 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 84 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niezastosowanie.

Apelujący wniósł o zmianę wyroku w całości i oddalenie odwołania ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wobec odwołującej możliwym jest odstąpienie od domagania się zwrotu nienależnie pobranego świadczenia na podstawie art. 138 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Organ rentowy zarzucając naruszenie art. art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. podniósł, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego i tylko w tym zakresie podlega kontroli sądu. Pogląd ten jest słuszny i jest powszechnie przyjęty w judykaturze jak i w doktrynie prawa. Sąd Apelacyjny w Poznaniu także taki pogląd prezentuje. W uzasadnieniu stwierdzić należy, że decyzja zapada po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, którego przedmiotem i celem jest albo ustalenie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub ich wysokości, albo obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia. Ubezpieczony przedstawia w nim wszelkie okoliczności wiążące się z warunkami stawianymi przez ustawę. W późniejszym postępowaniu, wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, zgodnie z systemem orzekania w sprawach z tego zakresu, sąd nie rozstrzyga o zasadności wniosku, lecz o prawidłowości zaskarżonej decyzji. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego, w związku z czym nie ustala prawa do świadczeń, i choć samodzielnie oraz we własnym zakresie rozstrzyga wszelkie kwestie związane czy to z prawem lub wysokością świadczenia objętego decyzją, czy z kwestią zwrotu zrealizowanego świadczenia, to jego rozstrzygnięcie odnosi się do zaskarżonej decyzji (art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.). W podsumowaniu tej części rozważań należy przyjąć, że w sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu rentowego, przedmiot oraz zakres rozpoznania i orzeczenie sądu pracy i ubezpieczeń społecznych wyznacza treść tej decyzji.

W przedmiotowej sprawie zaskarżona decyzja określała obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia i jego wysokość. W decyzji tej Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. nie rozstrzygał o kwestii odstąpienia od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Zresztą organ rentowy nie dysponował wówczas wnioskiem ubezpieczonej dotyczącym tej kwestii. Wniosek taki został złożony dopiero w toku niniejszego postępowania sądowego i może być przedmiotem nowego postępowania administracyjnego, jeżeli będzie taka wola ubezpieczonej, zakończonego wydaniem nowej decyzji. Zgodnie z treścią art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie do protokołu, sąd przyjmuje to żądanie i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. Obecnie postępowanie przed organem rentowym dotyczące zbadania kwestii związanych z badaniem okoliczności uzasadniających odstąpienie od zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, jest zawieszona do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia czy świadczenie zostało nienależnie pobrane.

Zaskarżony wyrok sądu pierwszej instancji niewątpliwie jest wadliwy, gdyż sąd przy wyrokowaniu naruszył treść powołanych wyżej przepisów prawa procesowego, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia prawa materialnego przepisu art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 84 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych przez brak rozważenia jego zastosowania do ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Z drugiej strony, wszelkie ustalenia Sądu pierwszej instancji, jakkolwiek prawidłowe i mające oparcie w materiale dowodowym niniejszej sprawy, a dotyczące sytuacji materialnej odwołującej i innych szczególnie uzasadnionych okoliczności uzasadniających odstąpienie od żądania zwrotu kwoty pobranej

z tytułu renty, są bezprzedmiotowe i nie mają znaczenia przy rozstrzygnięciu niniejszej sprawy

z przyczyn opisanych wyżej, jako wykraczających poza ramy zaskarżonej decyzji. Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny nie odnosi się zarówno do tych okoliczności faktycznych (w większości bezspornych) jak i do ich oceny prawnej.

Przechodząc natomiast do oceny czy zasadnie organ rentowy zobowiązał ubezpieczoną W. R. (1) do zwrotu nienależnie pobranej renty za okres i w kwocie wskazanej w zaskarżonej decyzji, stwierdzić należy, że okoliczność ta została de facto przyznana w toku postępowania sądowego. Odwołująca, reprezentowana w procesie przez fachowego pełnomocnika, nie podnosiła okoliczności mających istotne znaczenie z punktu zastosowania przepisu art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, skupiając się w całości na wykazaniu przesłanek pozwalających na zastosowanie przepisu art. 138 ust. 6 powołanej ustawy.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Stosownie do art. 138 ust. 2, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

W myśl art. 26 ust. 1 ustawy z 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia wypadkowego oraz do emerytury na podstawie odrębnych przepisów wypłaca się, zależnie od jej wyboru:

1) przysługującą rentę powiększoną o połowę emerytury albo

2) emeryturę powiększoną o połowę renty.

Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli osoba uprawniona osiąga dochód powodujący zawieszenie prawa do świadczeń lub zmniejszenie ich wysokości określony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, niezależnie od wysokości tego przychodu (ust. 3).

W świetle powyższych przepisów dla oceny tego, czy świadczenie, którego zwrotu domagał się pozwany jest rzeczywiście nienależnym, istotną kwestią jest pouczenie ubezpieczonego o braku prawa do jego pobierania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, treść pouczenia zamieszczonego w decyzji z 12 grudnia 2012 roku o przyznaniu emerytury nie budzi zastrzeżeń. W pouczeniu tej decyzji wskazano w szczególności, iż zasada wypłaty jednego świadczenia nie dotyczy zbiegu uprawnień do emerytury m.in. z rentą z tytułu niezdolności do pracy w związku wypadkiem przy pracy, w drodze do pracy, z pracy albo z chorobą zawodową, przysługującą z ubezpieczenia wypadkowego, chyba że rencista osiąga dochód – bez względu na jego wysokość (pkt VI).

Ponadto odwołująca W. R. (1) została przez organ rentowy zawiadomiona w grudniu 2002 r. o zmianie przepisów przez ustawodawcę od dnia 1 stycznia 2003 r., które wprowadziły odmiennie od dotychczas obowiązujących zasady pobierania świadczeń wypadkowych, w tym renty z tytułu choroby zawodowej tj. o możliwości pobierania półtorakrotnego świadczenia wyłącznie wtedy, gdy ubezpieczony nie osiąga innych przychodów z jakiegokolwiek tytułu prawnego, bez względu na jego wysokość.

Reasumując, prawidłowo organ rentowy rozstrzygnął w zaskarżonej decyzji, że w stosunku do odwołującej zaistniały przesłanki z art. 138 ust. 1 w zw. z ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i

jest od zobowiązana do zwrotu nienależnych świadczeń za okres od 1.12.2013 roku do 31.03.2014 roku i od 1.01.2015 roku do 30.11.2015 roku w wysokości 7.680,45 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny w Poznaniu, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Marta Sawińska
--------------------------------	-------------------------	--------------------